



DE BEROEPSSPECIFIEKE METHODES VAN UITGEVERIJ DEVIANT GEVEN  
ENGELS EN DUIITS IN HET MBO DE HOOGNODIGE AANDACHT

# Engels en Duits in het mbo onmisbaar voor de arbeidsmarkt van morgen

Nederland, handelsland: de Nederlandse arbeidsmarkt wordt steeds internationaler. Steeds meer Nederlandse bedrijven zoeken samenwerking met partners uit het buitenland en eisen daarom vaker dat hun medewerkers meertalig zijn opgeleid. Een ontwikkeling die haaks staat op de beperkte aandacht voor moderne vreemde talen in het middelbaar beroepsonderwijs. Talen als Engels en Duits krijgen daar helaas steeds minder aandacht en lessen, terwijl de roep om studenten die hun talen beheersen juist groter wordt. Deze discrepantie is ook opgemerkt door Uitgeverij Deviant, een educatieve uitgeverij die is gespecialiseerd in de ontwikkeling van lesmethodes voor het mbo. Zij biedt een manier om de geschetste contradictie op te lossen: de beroepsspecifieke methodelijnen Good Job! en Gut Gemacht! voor de vakken Engels en Duits. **BAS WOLTERS**



FOTO: SHUTTERSTOCK

*Met de methode Good Job! Horeca leren studenten in het mbo alle taalvaardigheden Engels die belangrijk zijn voor een toekomst in de horeca.*

## DE INTERNATIONALISERING VAN HET MBO?

De laatste jaren voltrekt zich een geleidelijke internationalisering van het mbo, zo laat onderzoek van Trouw zien.<sup>1</sup> Steeds meer mbo-instellingen bieden tweetalig onderwijs aan en het aantal mbo-studenten dat ervaring opdoet in het buitenland stijgt: in 2013 bestond dit aantal uit slechts 5,7 procent van alle afgestudeerde mbo'ers, in 2017 al uit 8 procent. Demissionair onderwijsminister Ingrid van Engelshoven heeft als doel gesteld dat dit aantal in 2023 is gestegen tot 10 procent. Deze ontwikkeling is dus in lijn met de groeiende vraag naar meertaligheid vanuit de nationale en internationale arbeidsmarkt.

In 2014 gaf Jet Bussemaker, de voorganger van Van Engelshoven, met een kamerbrief een aanzet tot die internationalisering. Het actieplan *Focus op vakmanschap* moest ervoor zorgen 'ook in de toekomst vakmensen te kunnen afleveren die goed voorbereid zijn op de arbeidsmarkt van morgen en overmorgen.'<sup>2</sup> Dat vraagt volgens Bussemaker om 'weerbare en wendbare vakmensen' die goed zijn voorbereid om later in hun carrière nieuwe kennis en vaardigheden aan te leren en zo duurzaam inzetbaar blijven. En dus moeten mbo-studenten ook hun talen goed spreken, zou je zeggen.

## GERINGE ROL VOOR MODERNE VREEMDE TALEN

In strijd met Bussemakers woorden is de geringe rol die moderne vreemde talen spelen binnen het middelbaar beroepsonderwijs. Neem het vak Engels: enkel voor opleidingen op niveau 4 is generiek Engels verplicht en is er een officiële exameneis. Dit geldt dus niet voor niveau 2- en 3-opleidingen. Een beroepsspecifieke verplichting voor Engels is er sowieso niet. Of er beroepsspecifiek Engels aangeboden moet worden, hangt af van het kwalificatiedossier.

Mbo-opleidingen kunnen ook Duits verplichten op niveau 4, bijvoorbeeld wanneer zij dit wenselijk vinden voor de beroepen die ze aanbieden. Maar veelal voor slechts een minimaal aantal uren per week of periode. En daarin kun je een vreemde taal natuurlijk niet echt leren beheersen. Een frustratie van docenten die de onderwijskundige ontwikkelaars van Uitgeverij Deviant vaak ter ore komt. Dat zegt Linda Harshagen, redacteur Duits binnen de uitgeverij: 'Die frustratie zit in het feit dat er heel weinig uren beschikbaar zijn, maar dat er

toch bepaalde eisen worden gesteld. Die eisen halen is een haast onmogelijke opdracht; je kunt ze bijna niet realiseren in beperkte lestijd.'

Wat Mariska Wiersma, uitgever Engels en Duits, vooral stoort aan dit urengedbrek voor moderne vreemde talen, is 'dat studenten helemaal geen inspraak hebben in de aanname van vooral volwassenen dat moderne vreemde talen niet belangrijk zijn binnen een opleiding of voor je toekomst. Als je jong bent en het wordt

DE OVERHEID  
WIL NEDERLAND  
GRAAG PROFILEREN  
ALS INTERNATIONAAL  
HANDELSLAND

je niet aangeboden, dan weet je niet beter. Maar als je eenmaal op het punt staat om de werkvloer te betreden, dan ga je beseffen dat moderne vreemde talen wel degelijk belangrijk zijn. Niet alleen omdat studenten dan hun geleerde taalvaardigheden moeten toepassen, maar ook omdat de vraag naar die specifieke competentie groeit binnen de arbeidsmarkt.' Harshagen: 'Bedrijven gaan steeds meer vragen om afgestudeerde mbo'ers die Engels of Duits kunnen. Het is schreeuwend nodig dat je die talen beheerst. Maar hoe moet je dat voor elkaar krijgen als je het vak niet of minimaal krijgt aangeboden?'

## GOOD JOB! EN GUT GEMACHT!: DE TEGENSTRIJDIGHEID BESTREDEN

Er zit dus een vreemde tegenstrijdigheid in die internationalisering van »





FOTO: SHUTTERSTOCK

*Voor mbo-studenten in een chauffeursopleiding heeft Uitgeverij Deviant speciaal Gut Gemacht! LKW-Fahrer ontwikkeld. Hiermee leren ze beroepsspecifieke taalvaardigheden Duits.*

de arbeidsmarkt enerzijds en het onderwijsbeleid anderzijds, aldus Wiersma. 'Het is verbazingwekkend dat heel veel mbo-studenten – van entreeniveau tot en met niveau 3 –

MODERNE VREEMDE  
TALEN SPELEN  
BINNEN HET MBO EEN  
GERINGE ROL

op school en tijdens hun opleiding niet of nauwelijks meer in aanraking komen met Duits en Engels. Dit beleid staat haaks op hoe de overheid Nederland wil profileren: als internationaal handelsland.'

Of Uitgeverij Deviant pleit voor een verandering van het beleid? Het antwoord: een volmondig 'ja'. Maar of dat te realiseren is, is een andere vraag. Marije Caudron, redacteur Engels: 'Het liefst willen we natuurlijk elke student die dat wil Engels of Duits aanbieden. Maar aan die ambitie kunnen wij als methodemakers waarschijnlijk weinig bijdragen. Daarvoor hebben we bijstand nodig van overheid en opleidingsmanagers. Wij kunnen alleen maar goede, betekenisvolle methodes ontwikkelen.'

En dus draagt Uitgeverij Deviant op inhoudelijk niveau bij aan een beweging binnen het mbo, waardoor mbo-opleidingen echt iets te kiezen hebben voor Engels en Duits. De uitgeverij neemt de behoefte vanuit de arbeidsmarkt serieus en

biedt beroepsspecifieke methodelijnen voor de vakken Engels en Duits: respectievelijk Good Job! en Gut Gemacht!. Deze methodelijnen bevatten methodes voor verschillende beroepsgroepen. Zo kent de methode Good Job! speciale uitgaven voor de opleidingen horeca, hospitality, retail en business & administration. Met Gut Gemacht! richt de uitgeverij zich op de transport- en logistieke wereld en op studenten in chauffeursopleidingen.

De lesstof in deze methodes combineert het aanleren van taalvaardigheden met de benodigde beroepsvaardigheden. Wiersma: 'Bij de ontwikkeling van onze beroepsspecifieke methodes hebben we alle aspecten van de kwalificatiedossiers van de corresponderende

mbo-opleidingen in kaart gebracht: welke beroepsspecifieke eisen bevatten deze dossiers, waarop worden studenten geëxamineerd, wat is het vereiste niveau en over welke vaardigheden moeten studenten beschikken?

## DE VRAAG NAAR TAALVAARDIGHEDEN GROEIT BINNEN DE ARBEIDSMARKT

Veel beroepsvaardigheden die in de kwalificatiedossiers staan, hebben wij in Good Job! en Gut Gemacht! in de leerlijn verwerkt. Zo kun je deze beroepsspecifieke vaardigheden integreren in een moderne vreemde taal, waardoor die extra zinvol wordt voor studenten. Daarmee helpen we vakdocenten en is een vreemde taal leren voor iedereen relevanter en leuker geworden.'

### DE BEROEPSSPECIFIEKE METHODES IN DE PRAKTIJK

Een van die vakdocenten is Cathelijne van Roden, docent Duits aan de opleiding Manager Transport en Logistiek van het Nova College in Hoofddorp. In deze opleiding is Duits een verplicht vak; twee uur per week geeft ze hierin les. Hierbij gebruikt ze de online methode Gut Gemacht! Transport & Logistiek. Van Roden vindt dat opleidingen zelf moeten kunnen bepalen of Duits een verplicht vak dient te zijn: 'Het is heel goed dat je kritisch kijkt naar het werkveld waarvoor je je studenten opleidt. Hoe zinvol is het voor het beroepenveld waarvoor wij studenten opleiden dat we Duits aanbieden?' Binnen transport en logistiek zeer zinvol, weet ze. 'Daarom vind ik het fijn dat studen-

ten met deze methode alle taalvaardigheden Duits én grammatica leren in de beroepscontext.' Of de twee wekelijkse lessen genoeg zijn om alle kwalificatie-eisen te halen? 'Nee, in feite niet. Omdat je veel verschillende niveaus in je klas hebt zitten, moet je enorm differentiëren, waardoor het aantal lessen dat je krijgt niet genoeg is voor studenten die nog nooit Duits hebben gehad. Voor die studenten plan ik in het eerste jaar geregeld een bijlesuur in.'

Bij die differentiatie helpt de methode van Uitgeverij Deviant. Hierbij komen de voordelen van online onderwijs om de hoek kijken, merkt ook Van Roden: 'Met Gut Gemacht! Transport & Logistiek beginnen de studenten bij één. Alle lesstof wordt in kleine brokjes aangeboden, waardoor het voor degenen die nog nooit Duits gehad hebben behapbaar is. Voor gevorderde studenten is het fijn dat ik ze via het online methodeplatform Studiereader goed kan monitoren. Zo kan ik ze eenvoudig met moeilijkere oefeningen laten doorwerken.'

### BINNEN DE BEPERKINGEN

De betekenisvolle beroepsspecifieke online methodes voor Engels en Duits stomen studenten dus zo goed mogelijk klaar voor de (internationale) arbeidsmarkt. Met deze aangepaste methodiek heeft Uitgeverij Deviant een manier gevonden om, binnen de beperkingen die zijn opgelegd door het overheidsbeleid, het onderwijs in moderne vreemde talen binnen het mbo te bevorderen. Maar ook om het zinvol te maken, zowel voor docenten als studenten. 'Om ook in de toekomst vakmensen te kunnen afleveren die goed voorbereid zijn op de arbeidsmarkt van morgen en overmorgen.'<sup>3</sup> ■

DE AUTEUR IS COMMERCIEEL TEKSTSCHRIJVER

Voor vragen kunt u mailen naar [voorlichting@uitgeverij-deviant.nl](mailto:voorlichting@uitgeverij-deviant.nl)

Aan deze bijdrage werkten mee

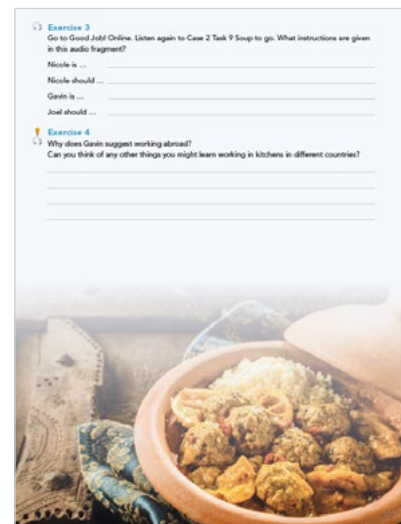
- > Mariska Wiersma, Uitgever Engels en Duits, Hoofd Voorlichting en Verkoop
- > Marije Caudron, Senior redacteur Engels
- > Linda Harshagen, Senior redacteur Duits
- > Cathelijne van Roden, Docent Logistiek, Burgerschap en Duits

### Noten

<sup>1</sup> Chaudron, J., [Mbo-student gaat steeds vaker naar het buitenland](#), online artikel in Trouw, 6-3-2020, laatst bekeken: 26-3-2021.

<sup>2</sup> Bussemaker, J., [Kamerbrief Ruim baan voor vakmanschap: een toekomstgericht mbo](#), 2-6-2014.

<sup>3</sup> Ibidem



De opdrachten in de methodes van Good Job! en Gut Gemacht! koppelen taalvaardigheden Engels en Duits aan beroepsspecifieke vaardigheden en kennis. Hier een oefening uit Good Job! Horeca.